

На основу Закона о заштити ваздуха ("Службени гласник РС", бр. 36/09, 10/13 и 26/2021-др.закон) чл.9 став 2. и Статута града Зрењанина („Службени лист града Зрењанина, бр. 17/20 -пречишћен текст) и чл. 57. и 128. став 3. , Градско веће града Зрењанина, на седници одржаној дана _____ 2022. године, усвојиће

ПРОГРАМ МОНИТОРИНГА КВАЛИТЕТА ВАЗДУХА НА ТЕРИТОРИЈИ ГРАДА ЗРЕЊАНИНА У ТОКУ 2022. И 2023. ГОДИНЕ

I. ОСНОВ ПРОГРАМА

Локална мрежа мерних места, у складу са законом којим се уређује заштита ваздуха, се успостаља у сврху допунских мерења нивоа загађујућих материја на нивоу јединице локалне самоуправе.

Програмом мониторинга квалитета ваздуха на територији града Зрењанина у току 2022. и 2023. године (у даљем тексту: Програм), одређује се број и распоред мерних места, као и обим, врста и учесталост мерења нивоа загађујућих материја у ваздуху.

Локације мерних места у локалној мрежи, њихов број и распоред, као и загађујуће материје које се прате на појединим мерним местима у локалној мрежи дате су у Табели 1.

Загађујуће материје наведене у Табели 1. мере се према утврђеној учесталости мерења на фиксним мерним местима, у складу са прописом којим се уређују услови за мониторинг и захтеви квалитета ваздуха.

На основу података о нивоу загађујућих материја у ваздуху врши се оцењивање квалитета ваздуха.

II. ЛОКАЦИЈЕ МЕРНИХ МЕСТА НА ТЕРИТОРИЈИ ГРАДА ЗРЕЊАНИНА И ЗАГАЂУЈУЋЕ МАТЕРИЈЕ КОЈИ СЕ ИСПИТУЈУ

Овим програмом успоставља се праћење следећих загађујућих материја:

- концентрација сумпор-диоксида (SO₂);
- концентрација азотних оксида (NO₂ и NO_x);
- концентрација угљен-моноксида (CO);
- концентрација суспендованих честица PM₁₀;
- концентрације тешких метала (As, Cd, Ni и Hg) и полицикличних ароматичних угљоводоника у суспендованим честицама;

- концентрације ВТХ (бензен, толуен и ксилен);
- концентрација водоник-сулфида (H_2S);
- концентрација акролеина;
- концентрација амонијака (NH_3) и
- концентрација чађи.

Локална мрежа мерних места за оцењивање квалитета ваздуха на територији града Зрењанина успоставља се овим програмом и чине је следеће локације:

Табела 1.

Назив и адреса локације	Географска ширина	Географска дужина	Надморска висина	Тип мерног места	Загађујуће материје
Булевар Велка Влаховића бр. 14	45° 38'	20° 37'	81m	Градски	SO ₂ , NO ₂ и NO _x , суспендоване честице PM ₁₀ , тешки метали и полициклични ароматични угљоводоници, ВТХ, СО, чађ
Трг Доситеја Обрадовића бб	45° 22'	20° 24'	81m	Градски	SO ₂ , NO ₂ и NO _x , суспендоване честице PM ₁₀ , тешки метали, H ₂ S, NH ₃ , акролеин, чађ
Елемир, ул. Жарка Зрењанина бр. 49	45° 44'	20° 29'	81m	Рурално - индустријски	SO ₂ , NO ₂ и NO _x , суспендоване честице PM ₁₀ , тешки метали, ВТХ, чађ
Спортско рекреативни центар "Партизан", ул.Београдска 15	45° 37'	20° 41'	81 m	Градски	SO ₂ , NO ₂ и NO _x , суспендоване честице PM ₁₀ , тешки метали, ВТХ, чађ
Месна заједница Мужља, ул.Мађарске комуне 59	45° 34'	20° 41'	81 m	Градски	SO ₂ , NO ₂ и NO _x , суспендоване честице PM ₁₀ , тешки метали, ВТХ, чађ
Геронтолошки центар Зрењанин, Принципова 22-26	45° 38'	20° 41'	81 m	Градски	SO ₂ , NO ₂ и NO _x , суспендоване честице PM ₁₀ , тешки метали, ВТХ, чађ

Учесталост и тип мерења:

- концентрација сумпор-диоксида (SO_2) - свакодневно, континуална фиксна мерења (мануелна метода мерења);
- концентрација азотних оксида (NO_2 и NO_x) - свакодневно, континуална фиксна мерења (мануелна метода мерења);
- суспендоване честице PM_{10} - осам једнако распоређених недеља током године - укупно 56 дана (минимална временска покривеност 14%), мануелна метода мерења;
- концентрације ВТХ (бензен, толуен и ксилен) - осам једнако распоређених недеља током године - укупно 56 дана (минимална временска покривеност 14%), мануелна метода мерења;
- концентрација угљен-моноксида (CO) - осам једнако распоређених недеља током године - укупно 56 дана (минимална временска покривеност 14%), мануелна метода мерења;
- концентрација тешких метала (As , Cd , Ni и Hg) и полицикличних ароматичних угљоводоника у суспендованим честицама - осам једнако распоређених недеља током године – укупно 56 дана (минимална временска покривеност 14%), мануелна метода мерења;
- Наменска мерења успостављена у складу са чланом 22а Уредбом о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха ("Службени гласник РС", бр. 11/10, 75/10 и 63/13):
- концентрација чађи - сезонски, у току грејне сезоне;
- концентрација водоник-сулфида (H_2S) - осам једнако распоређених недеља током године - укупно 56 дана, наменска мерења (минимална временска покривеност 14%), мануелна метода мерења;
- концентрација акролеина - осам једнако распоређених недеља током године - укупно 56 дана, наменска мерења (минимална временска покривеност 14%), мануелна метода мерења и
- концентрација амонијака (NH_3) - осам једнако распоређених недеља током године – укупно 56 дана, наменска мерења (минимална временска покривеност 14%), мануелна метода мерења.

III. ОБРАДА И АНАЛИЗА ПОДАТАКА

Мерења квалитета ваздуха, обраду и анализу података, проверу валидности резултата добијених мерењем и/или узимањем узорака и интерпретацију резултата врши овлашћена стручна организација која је акредитована као лабораторија за испитивање, односно која испуњава прописане услове и која поседује дозволу министарства надлежног за послове заштите животне средине, односно располаже капацитетима, да врши мониторинг ваздуха, а која ће бити одабрана након спроведеног поступка јавне набавке.

Стручна организација која врши мониторинг ваздуха стара се о примени адекватних метода испитивања, одржавању мерних места, мерних инструмената са пратећом опремом, опреме за пријем и пренос података ради обезбеђења захтева у погледу квалитета података који се користе за оцењивање квалитета ваздуха.

IV. ИЗВЕШТАВАЊЕ О РЕЗУЛТАТИМА КОНТРОЛЕ КВАЛИТЕТА ВАЗДУХА

1. Редовно извештавање

Извештаје о извршеним мерењима, односно о резултатима контроле квалитета ваздуха у оквиру Локалне мреже мерних места, овлашћена стручна организација доставља Одсеку за заштиту и унапређивање животне средине Одељења за привреду Градске управе града Зрењанина (у даљем тексту: надлежни орган).

У достављеним извештајима биће описана методологија рада праћења квалитета ваздуха, а резултати приказани табеларно, графички и текстуално објашњени, са закључком о квалитету ваздуха на предвиђеним мерним местима у граду.

Извештаје о извршеним мерењима, односно резултатима контроле квалитета ваздуха, овлашћена стручна организација доставља надлежном органу и то:

- месечне извештаје до 15. у месецу за претходни месец,
- годишњи извештај до 31. јануара текуће године за претходну годину.

Поред напред наведеног, овлашћена стручна организација је дужна да достави комплетну базу података извршених мерења свих загађујућих материја (по напред наведеној динамици и роковима), у електронској форми (CD) надлежном органу.

Надлежан орган је дужан да податке о резултатима мониторинга квалитета ваздуха јавно објави и достави Агенцији.

Надлежни орган добијене податке о квалитету ваздуха, доставља Агенцији за заштиту животне средине, до 15. у месецу за претходни месец, а годишњи извештај најкасније 60 дана од дана истека календарске године за претходну годину.

2. Извештавање и мере у случају прекорачења концентрација

У складу са Законом о заштити ваздуха ("Службени гласник РС", бр. 36/09 и 10/13 и 26/2021-др.закон) члан 23. у случају прекорачења концентрације утврђене Уредбом о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха ("Службени гласник РС", бр. 11/10, 75/10 и 63/13), надлежни орган јединице локалне самоуправе је дужан да обавести јавност путем радија, телевизије, дневних новина, интернета или на други погодан начин.

У зонама и агломерацијама у којима је ваздух треће категорије, односно када загађење ваздуха превазилази ефекте мера које се предузимају, односно када је угрожен капацитет животне средине или постоји стално загађење ваздуха на одређеном простору, надлежни орган јединице локалне самоуправе дужан је да на основу Закона о заштити ваздуха донесе План квалитета ваздуха са циљем да се постигну утврђене граничне или циљне вредности и прописани рокови, у складу са Актом Владе Републике Србије на предлог Министарства који прописује захтеве квалитета ваздуха, Уредбом о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха ("Службени гласник РС", бр. 11/10, 75/10 и 63/13) и Правилником о садржају планова квалитета ваздуха ("Службени гласник РС", број 21/10).

V. РЕАЛИЗАЦИЈА ПРОГРАМА

Реализацију Програма врши изабрана стручна организација која је акредитована као лабораторија за испитивање, односно која испуњава законске услове и која поседује овлашћење министарства надлежног за послове заштите животне средине за мерење нивоа загађујућих материја у ваздуху, а након спроведеног поступка јавне набавке за услуге мониторинга квалитета ваздуха.

VI. ИЗВОР ФИНАНСИРАЊА

Средства за спровођење овог програма обезбеђују се у буџету града Зрењанина - Буџетском фонду за заштиту животне средине, Програмом коришћења средстава буџетског фонда за заштиту животне средине града Зрењанина.

VII. ЗАВРШНА ОДРЕДБА

Овај програм ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном листу града Зрењанина".

Образложење

Локална мрежа мерних места, у складу са законом којим се уређује заштита ваздуха, се успостаља у сврху допунских мерења нивоа загађујућих материја на нивоу јединице локалне самоуправе.

Програмом мониторинга квалитета ваздуха на територији града Зрењанина у току 2020. и 2021. године, одређује се број и распоред мерних места, као и обим, врста и учесталост мерења нивоа загађујућих материја у ваздуху.

Избор мерних места и загађујућих материја вршен је у складу са Уредбом о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха ("Службени гласник РС", бр. 11/10, 75 /10 и 63/13).

На мерном месту Булевар Вељка Влаховића вршиће се континуална фиксна мерења загађујућих материја (SO_2 , NO_2 и NO_x , суспендоване честице PM_{10} , тешки метали и полициклични ароматични угљоводоници, VTX и CO) услед утицаја саобраћаја.

На мерном месту, на Тргу Доситеја Обрадовића, које је основна урбана локација, поред континуалних фиксних мерења загађујућих материја (SO_2 , NO_2 и NO_x , суспендоване честице PM_{10} , тешки метали) вршиће се и следећа наменска мерења: концентрација водоник-сулфида, акролеина и амонијака, због притужби грађана на непријатне мирисе, јер се у овом делу града налази кафилерија отвореног типа.

На мерном месту у Елемиру, ул. Жарка Зрењанина, које је рурално-индустријска локација, вршиће се континуална фиксна мерења загађујућих материја (SO_2 , NO_2 и NO_x , суспендоване честице PM_{10} , тешки метали и VTX) услед утицаја саобраћаја, Фабрике синтетичког каучука и Погона за припрему и транспорт нафте и гаса.

На мерном месту спортско рекреативни центар "Партизан" вршиће се континуална фиксна мерења загађујућих материја (SO_2 , NO_2 и NO_x , суспендоване честице PM_{10} , тешки метали и полициклични ароматични угљоводоници, VTX и CO) услед утицаја саобраћаја.

На мерном месту месна заједница Мужља вршиће се континуална фиксна мерења загађујућих материја (SO_2 , NO_2 и NO_x , суспендоване честице PM_{10} , тешки метали и полициклични ароматични угљоводоници, VTX и CO) услед утицаја саобраћаја.

На мерном месту геронтолошки центар Зрењанин вршиће се континуална фиксна мерења загађујућих материја (SO_2 , NO_2 и NO_x , суспендоване честице PM_{10} , тешки метали и полициклични ароматични угљоводоници, BTEX и CO) услед утицаја саобраћаја.

На свим мерним местима вршиће се наменско мерење концентрације чађи, услед утицаја грејне сезоне током које ће се и вршити мерење.

Овај Програм мониторинга квалитета ваздуха на територији града Зрењанина у складу је са расположивим средствима предвиђеним Програмом коришћења средстава буџетског фонда за заштиту животне средине на територији града Зрењанина у 2022. и 2023. годин

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА
ГРАД ЗРЕЊАНИН
ГРАДСКО ВЕЋЕ

Број:

Дана:

ЗРЕЊАНИН

**ПРЕДСЕДНИК
ГРАДСКОГ ВЕЋА**

Симо Салапура